

Valintavaiheen moninäkökulmainen valmennus

Määrälliset ja laadulliset kriteerit 1.0

Työryhmä:

Niko Leinonen, Kaisa Puttonen, Kaisa Jauhiainen, Joel Palosaari, Jonne Ruoppa, Jessica Honkonen, Eetu Virranniemi, Mikko Heiskanen, Kaisa Sali, Samu Torsti, Sami Raittinen

Mitä asioita meidän tulisi huomioida urheilijoiden valmennuksessa, jotta voimme tavoitella kestäväää huippu-urheilumenestystä..

Miksi moninäkökulmainen valmennus?

- . Urheilijan kehitys vaatii kokonaisvaltaista lähestymistä
- . Fyysiset -, psyykkiset-, lajitekniset - ja elämäntaidot kytkeytyvät yhteen
- . Tavoitteena pitkäjänteinen urheilijapolku huipulle

RAVITSEMUS

Yläkoulun ravitsemuksen perusta

- Riittävä energiansaanti = jaksaminen + kehittyminen (ei tarkkaa laskentaa)
- Monipuolinen ruokavalio (hiilihydraatit, proteiinit, rasvat, kasvikset)
- Säännöllinen ateriarytmi (3 pääateriaa + 2–3 välipalaa)
- Mukautus arkeen ja harjoitteluun

Kysymykset

- Saavatko urheilijat tarpeeksi energiaa kasvuun ja harjoitteluun?
- Toteutuuko säännöllinen ateriarytmi arjessa?

Toisen asteen urheilijan ravitseminen

- Energiansaannin riittävyyden, ruokavalion monipuolisuuden sekä säännöllisen ateriarytmin ylläpito
- Riittävä hiilihydraattien saanti harjoituspäivän rasittavuuden mukaan
- Aterian ajoitus: syö 30 min harjoituksen jälkeen
- Kasvisten saanti 500–800 g/vrk
- Ravintoaineiden osalta esim. kalsiumin, D-vitamiinin, B12-vitamiinin tai raudan saanti tulee varmistaa
- Kilpailupäivien ruokailurutiinien kehittäminen

Kysymykset

- Osaavatko urheilijat syödä eri tavalla kovina vs. kevyinä päivinä?
- Hyödynnetäänkö ravintoa palautumisen tukena riittävästi?

PSYKKINEN VALMENNUS

Yläkoulu – perustaidot

- Tavoitteenasettelu leirille ja leirien väliin
- Reflektio – oman toiminnan arviointi (mitä opin?)
- Mielikuvaharjoittelu perustasolla – visualisointi
- Kehittymiseen sitoutuminen

Kysymykset

- Osaako urheilija kertoa omat kehityskohteensa?
- Onko urheilijalla tavoite harjoitukseen?
- Reflektoidaanko tekemistä systemaattisesti?

Toisen asteen psyykkinen kehitys

- Tavoitteenasettelu: lyhyt + pitkä aikaväli
- Itsetuntemuksen (reflektio) ja itseluottamuksen vahvistaminen, pettymyksien käsittely
- Keskittyminen suoritukseen
- Kilpailurutiinit ja analyysi

Kysymykset

- Osataanko epäonnistumisia hyödyntää oppimisessa?
- Mihin urheilija suuntaa huomionsa suorituksen aikana?
- Onko urheilijalla selkeä tavoite harjoitukseen?

Kilpailemisen taidot

- Kisapäivän rutiinit ja suunnitelma
- Visualisointi ja onnistumisen vahvistaminen
- Kisa-analyysi = oppiminen

Kysymykset

- Onko urheilijalla toimiva kisarutiini?
- Tehdäänkö kilpailuista systemaattinen analyysi?

FYSIIKKAVALMENNUS

Yläkoulu – perustan rakentaminen

- Kokonaisaktiivisuus ~20 h/vko
- Monipuolinen liikunta + useampi laji, myös iskuttava harjoittelu
- Voima, kestävyys ja motorinen kehitys
- Perustekniikat: kyykky, mave..
- Kestävyys = harjoittelun perusta

Kysymykset

- Onko harjoittelu monipuolista ja tuleeko liikettä tarpeeksi?
- Hallitseeko urheilija perusliikemallit ja motoriset taidot?
- Onko nuori omaksunut liikunnallisen elämäntavan?

Motoriikka ja kuormituksen seuranta yläkoulussa

- . Havaintomotorista ärsykettä viikoittain
- . RPE-kuormituksen seurannan harjoittelu
- . Harjoituspäiväkirja käyttöön

Kysymykset

- . Osaavatko nuoret urheilijat arvioida omaa kuormitustaan ja onko heillä siihen välineet?

Toisen asteen harjoittelun vaatimukset

- 14–21 h harjoittelua / viikko
- Useita ominaisuuksia: voima, kestävyys, ketteryys, taito, liikkuvuus
- Jaksottaminen kausien mukaan (off-snow, pre-season, kilpailu)
- RPE ja yksilöllinen ohjelmointi ja seuranta

Kysymykset

- Tukeeko ohjelma huipulle kehittymistä?
- Onko kuormituksen ja levon tasapaino kunnossa?
- Toimiiko urheilun ja muun elämän yhteensovittaminen?

TERVEYS JA URHEILUFYSIOTERAPIA

Yläkoulu – ennaltaehkäisy

- Terveyden edistäminen kuuluu kaikille
- Vakuutusturva kunnossa
- Kuormituksen hallinta ja progressio

Kysymykset

- Ennakoidaanko vai reagoidaanko vasta ongelmiin?
- Onko kuormitus noussut liian nopeasti?

Kasvu ja kuormitus

- PHV huomioitava (kasvupyrähdys)
- Vammojen ehkäisy = kuormituksen hallinta
- Varhainen reagointi kipuihin

Kysymykset

- Tunnistetaanko kasvuvaiheen riskit?
- Kuunnellaanko urheilijan kehoa?
- Kenellä vastuu urheilijasta?

Toinen aste – suorituskyky + kuntoutus

- Vammapreventio, harjoitettavuus, kuormituksen progressio
- **PEACE & LOVE** on nykyaikainen kuntoutuksen toimintamalli, joka korvaa vanhemman RICE-muistisäännön. Se jakautuu kahteen vaiheeseen: akuutti ensiapu (**PEACE**) ja paranemisen tukeminen (**LOVE**).
- Uni: >8h tärkeää (loukkaantumisriski ↓) = terveenä harjoittelu
- Vakuutusturva

Kysymykset

- Toteutuuko palautuminen (uni, lepo)?
- Miten vammojen kuntoutus integroidaan harjoitteluun?
- Pysyykö urheilija osana joukkuetta?

LAJIHARJOITTELU

Yläkoulu – perustaidot

- Vapaaalasku + ratalasku
- Yleistaito → lajitaito → lajitekniikka (Kalaja, S. huippu-valmentajakoulutus)
- Vaihtelevat olosuhteet ja -harjoittelun tavat
- 100–110+ lumipäivää/vuosi

Kysymykset

- Eteneekö valmennus loogisesti kehitysvaiheesta toiseen?
- Harjoitellaanko oikeita asioita oikeaan aikaan, yksilöllisyys?
- Miten ilo ja innostus tekemiseen säilyy?

Toisen asteen vuosikello

- 130–150 lumipäivää / vuosi
- Jaksotus: valmistava – kilpailu – kevät - kesä
- Lajitaidon ja -tekniikan jatkuva kehitys (vs. suorituskyvyn tavoittelu)

Kysymykset

- Onko harjoitusvuosi selkeästi jaksotettu?
- Kehittykö lajitaito ja muut ominaisuudet systemaattisesti?
- Miten urheilija itse motivoituu ja sitoutuu kehittymiseen?

”alppihiihtäjän harjoittelu edellyttää selkeää jakсотusta, riittävää lumipäivien määrää sekä lajitekniisten ja fyysisten ominaisuuksien systemaattista ja oikea-aikaista kehittämistä.”

ALPPIIHIHTÄJÄN VUOSIKELLO (2. aste)

Perustuu tutkimukseen *Training of Olympic Alpine Skier (2018)*.
130–150 ohjattua lumipäivää / vuosi.

Lajitekniikan kehittämiseksi tulisi luoda selkeä polku.

- *Mistä asioista lähdetään liikkeelle?*
- *Mitkä ovat seuraavat askelmerkit kun edellinen asia on hallinnassa?*

Näistä muodostuvat lajivalmennusprosessin teemat eri tasoille. Valmennuksen yksilöllistäminen ja yksilön tason mukainen valmennus tukee kehittymistä.

URHEILIJAN ELÄMÄNTAIDOT

- Elämäntaitojen avulla urheilija oppii johtamaan itseään, kehittymään suunnitelmallisesti, selviytymään arjen vaatimuksista ja rakentamaan edellytyksiä pärjätä myös urheilu-uran ulkopuolella.
- Itsetuntemus ja itsesäätely muodostavat elämäntaitojen perustan.
- Urheilijan on tärkeää oppia tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehityskohteensa sekä ymmärtämään tunteidensa vaikutus omaan toimintaansa.
- Kyky säädellä tunteita, hallita stressiä ja huolehtia palautumisesta tukee jaksamista ja suorituskykyä vaativassa arjessa.
- Oman motivaation ja arvojen ymmärtäminen auttaa urheilijaa tekemään kestäviä valintoja ja sitoutumaan pitkäjänteiseen harjoitteluun.

ELÄMÄNHALLINTA

Perusta

- Itsetuntemus ja itsesäätely muodostavat perustan
- Tavoitteet ja suunnitelmallisuus
- Hyvinvointi
- Toimiva kaksoisura (urheilu + opiskelu) ja arki (rakenteet)

Kysymykset

- Hallitseeko urheilija omaa arkeaan?
- Onko tavoitteet selkeitä – tietääkö urheilija mitä hän haluaa?
- Näkyykö omistajuus toiminnassa?
- Tukeeko valmennus omistajuuden kasvua?

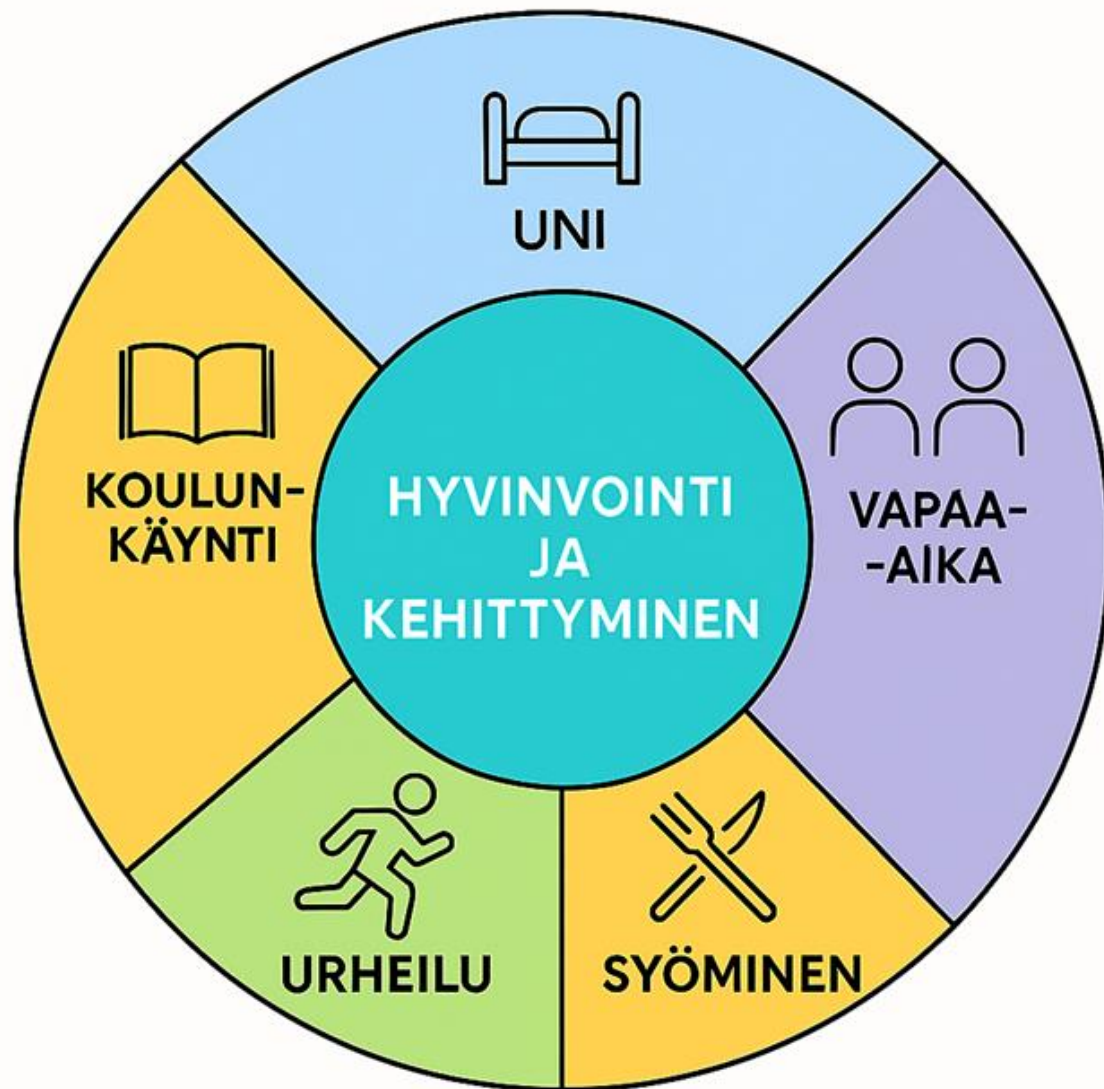

Psyykkinen ja sosiaalinen kasvu

- Keskittyminen ja paineensietokyky
- Vuorovaikutustaidot
- Oppimistaidot ja reflektio
- Rutiinit ovat toimivan arjen perusta

Kysymykset

- Tunteeko urheilija itsensä – tukeeko ympäristö oppimista
- Onko ympäristö/joukkue energisoiva ja motivoiva
- Arvioiko urheilija säännöllisesti omaa toimintaansa
- Onko arjessa selkeät rutiinit?
- Todellisuus vs. puhe

HYVINVOINTI JA KEHITTYMINEN

MONILAJISUUS

Yläkoulu – miksi tärkeää?

- Hermoston kehitys
- Motoriset taidot
- Vammojen ja kyllästymisen ehkäisy

Kysymykset

- Onko harjoittelu monipuolista?
- Vai rajoittuuko se liikaa yhteen lajiin?
- Tuleeko liikettä riittävästi?

Monilajisuuden hyödyt

- Parempi pitkäaikainen kehitys
- Vähemmän vammoja ja uupumista
- Korkeampi motivaatio lajiin

Kysymykset

- Tuetaanko monilajisuutta vai estetäänkö sitä?
- Millaisista taidoista on hyötyä alppihiihdossa?

Toinen aste – hallittu erikoistuminen

- . Erikoistuminen asteittain (hallittu siirtymä)
- . Monipuolinen oheisharjoittelu säilyy
- . Pitkän tähtäimen kehitys ja tavoitteet

Kysymykset

- . Onko erikoistuminen liian varhaista?
- . Kyllästyvätkö urheilijat alppihiihtoon?

VARUSTEET

Yläkoulu

- Riittävä laji + oheisharjoitteluvälinevarustus
- Sykemittari suositeltava
- Välinehuollon opettelu

Kysymykset

- Onko välinevarustus riittävä monipuoliseen harjoitteluun?
- Osaako urheilija huoltaa välineensä?

Toinen aste

- Useampi suksipari per laji
- Riittävä oheisharjoitteluvälinevarustus
- HRV-seuranta (sykevälivaihtelu)
- Huollon itsenäinen hallinta

Kysymykset

- Tukeeko välinevarustus kehittymistä?
- Hyödynnetäänkö dataa (HRV)?
- Tuetaanko välinehuollon oppimista?

VALMENNUSKOULUTUS OSANA TOIMINTAA?

- Valmentajataitojen kehittäminen osaksi urheilijapolkua
- Osaksi opintoja
- Lyhyen ja pitkän aikavälin hyöty

Kysymykset

- Voimmeko kasvattaa urheilijoista myös valmentajia?
- Miten valmennusosaaminen syntyy?
- Jäävätkö urheilijat lajin pariin ja onko heillä vaadittavaa osaamista?

YHTEENVETO

- Kokonaisuus ratkaisee
- Pitkäjänteisyys - aikuisiän menestys
- Yksilöllisyys keskiössä – keskeiset mittarit?

Kysymykset

- Onko valmennus aidosti yksilöllistä?
- Mahdollistammeko huippu-urheilijaksi kehittymisen?

- . Mille kokonaisvaltaisen valmennuksen osa-alueille keskityn liikaa / liian vähän?
- . Näenkö urheilijan kokonaisuutena vai vain suorituksena?

Lopuksi on tärkeää todeta, että alppikoulujen puitteissa on haastavaa tuottaa urheilijoita, jotka saavuttavat suoraan EC-tason pisteitä. Tähän tarvitaan välivaihe, jossa urheilijan kehitystä voidaan jatkaa systemaattisesti kohti kansainvälistä tasoa.

Valintavaiheen ja EC tason välivaihe - millaista toimintaa tarvitaan, jotta entistä suurempi joukko urheilijoita voisi jatkaa uraansa kustannustehokkaassa valmennusjärjestelmässä ja pitkäjänteisesti tavoitella EC tasoa? Miten eri toimijat voivat yhdessä vaikuttaa tämän ongelman ratkaisuun?

Featexs Films

Kiitos!

Ski Sport Finland